

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1763

Caput V. Hermannus V. [...]

[urn:nbn:de:bsz:31-295084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-295084)

C A P U T V.
H E R M A N N U S V.

AB ANNO 1190. USQUE AD ANNUM 1243.

§. I.

Præterea apud Germaniæ Magnates ^{Hereditas.} consuetudo ab antiquo invaluit, ut, primogenitura neglecta, terras suas inter filios non modo dividerent, sed & inter nepotes illæ subdividerentur. Zaringicas opes in duas lineas, Ducalem & Marchicam, Bertoldus I. partitus est. Hermannus IV. Marchicas in Badensem & Hachbergensem subdivisit; unde debilitatæ sunt vires ac dignitas Domus. Mortuo Hermanno IV. Marchia Veronenfis ex Badenfi Domo exivisse videtur. Veronæ titulus tamen in successorum ejus Actis, subscriptionibus & sigillis non omnino disparet. Nec moram aliquam apud Italos eum fecisse cognovimus. Filiorum ejus natu junior Rudolphus, Marchionum

Q q

Badensium, qui Badæ federunt, conditor, *Marchionis Veronenfis* titulum adhibuit; pristinae possessionis renovaturus memoriam.

§. II.

Acta ab
An. 1208.

Anno 1208. Marchio de Baden inter testes Diplomatis quod Otto IV. Imp. Civitati Wormatiensi Spiræ dedit, comparet. (a) Eodem anno *Margravius de Baden* Henrici Comitis Palat. Chartam pro Monasterio Babenhufano Wormatiæ signavit. (b)

Anno 1209. Hermannus & Fridericus *Marchiones de Baden* Instrumenti Ottonis IV. pro Nivellenfi Ecclesiæ testes leguntur. (c)

Anno 1210. In Charta Ottonis IV. apud S. Salvatorem in Monte Amiaco Spirensi Ecclesiæ data, post Fridericum Comitem de Saraponte legitur *Marchio Fridericus de Baden*. (d)

Anno 1215. cum aliis Principibus Aquisgrani cruce signatur Badensis Marchio, (e) vel Hermannus, vel Fridericus. Uterque II. Non. Maji cum Cæsare Herbipoli fuit. (f)

(a) MORITZ vom Ursprung der Reichs-Stätte, append. p. 154.

(b) PETRI Suevia Ecclef. pag. 132.

(c) MIRÆI Opp. Tom. I. pag. 734.

(d) Ex Archivo Spir.

(e) GODEFRIDUS COLON. apud FREHER. Tom. I. pag. 383.

(f) Teste Diplomate pro Civitate Colon. in Archivo Bada-Durl.

Anno 1216. VII. Kal. Aug. Hermannus Marchio Bad. in Diplomate apud Ulmam dato comparet; quo Wenceslai, Regis Bohemiæ, confirmatur electio. (g)

§. III.

Eodem anno 1216. Fridericus, Hermanni V. frater, in Curia Friderici II. Imp. Herbipoli mense Majo extitit, ut Diplomata testantur; quibus nomen ejus subscriptum hac forma: *Hermannus Marchio de Baden & Fridericus frater ejus; (h) vel Hermannus & Fridericus fratres, Marchiones de Baden. (i)*

Fridericus frater.

Fridericus hic, assumpta cruce, in Palæstinam profectus, ibidem obiit postquam suam & fratris sui Hermanni, qui cum uxore Irmengarde consensit, proprietatem omnem in Ulma Ordini Teutonico donasset. Chartæ confirmationis Hermanni non adjectus est annus.

§. IV.

Anno 1218. Hermannus Marchio de Baden Diploma Friderici II. Imp. Monasterio omnium Sanctor. Hagenoæ datum, primus testium signavit; ut & aliud Ulmæ pro Episcopi Basiliensis

Acta ab A. 1218.

Q q 2

(g) LUNIG Part. Spec. Contin. I. erste Forts. pag. 5.

(h) TOLNER Cod. diplom. Palat. p. 67. BECMANN. Hist. Anhalt. Part. III. L. IV. C. II.

(i) HUNDII Metrop. Salisb. T. II. p. 592. prim. edit.

in Civitate hac jure; (l) & aliud Wimpinæ ad confirmationem donationis Ecclesiæ cuidam Patavienfi datum. (m)

Anno 1219. Hermannus Marchio *Veronensis* Friderici II. Chartæ, Goslariæ datæ, nomen subscripsit. (n) Eod. anno mense Aug. ejusdem Friderici II. Diploma investituræ Gaffi & Jacobi de Locarno Hagenoæ *Marchio de Baden* signavit. (o) Mense Nov. cum Cæsare Norimbergam invisit. (p)

Anno 1220. Hermannus Marchio de Baden cum eodem Friderico II. Imp. Hagenoæ (q) & Francofurti (r) occurrit. In literis, quibus Fridericus Viennam Imperio addicit, legitur *Herman Margkraf zu Baden*. (s)

Anno 1221. mense Martio apud *Barum*, (t) mense Aprili Tarenti fuit cum Cæsare. (u)

(l) HERRGOTT Tom. II. pag. 227.

(m) GEWOLD. T. I. Add. Metropol. Hundii p. 383.

(n) HEINECCII *Antiq. Goslar.* pag. 218.

(o) Codex Diplom. Bad.

(p) Teste Dipl. apud TOLNER. loc. cit. p. 69.

(q) HANSELMANN *de Domo Hohenloica* pag. 374.

(r) MORIZ *vom Ursprung der Reichs-Statte*, Docum. p. 159.

(s) SENCKENB. *Selesta* Tom. IV. p. 442.

(t) Teste diplomate ap. HANSELMANN. l. c. pag. 392.

(u) LUNIG *R. A. vom Teutschen Orden* Doc. I. & SCHURZFL. *Hist. Easifer.* in Diplom. p. 15.

Anno 1224. cum eodem Hagenoæ (x) & A. 1225. atque
 feq. cum Henrico Rege Rom. WORMATIÆ (y) & Hagenoæ verſatus
 eſt Marchio Badeniſis. (z)

§. V.

Anno 1226. Hermannus & Henricus fratres, Badenſes Hereditas Dagsburg.
 Marchiones, quarto Nonas Nov. juſ ſuum hereditatis Dagsburgicæ
 in Bertholdum, Episcopum Argent. ejusque in Episcopatu
 ſucceſſores tranſtulerunt. (a) Juſ hoc derivabant a Gertrude,
 unica Alberti, poſtremi Dagsburg. Comitum, ac ſororis ſuæ filia,
 Brabantia Dux, heredem quoque Alberti ſe gerens, cauſam ad
 Imp. Fridericum II. in Wormat. Comitibus detulit, qui litigantes ad
 Judicem, in cujus Comitibus Dagsburgum ſitum, remiſit. Litem
 ergo Sigebertus, Alſatia Inferioris Landgravius, cum filio
 Henrico in publico apud Holzheimium Judicio pro Marchionibus
 decidiſſet; ſimul quoque declarans, Marchiones hereditatem hanc
 Eccleſiæ Argentinenſi donaviſſe, (b) cujus dominio directo
 Dagsburgenſis Comitatus hodieque obnoxius eſt.

Q q 3

(x) PETRI *Suevia Ecclēſ.* p. 655.

(y) HERRG. Tom. II. p. 221.

(z) WENCKER *Collect. Jur. publ.* p. 186.

(a) Chartam Donationis, à Marchionibus factæ, vid. apud LAGUILLE *Hiſt.*
d'Alſ. Probat. p. 33. Add. *Alſatia Illuſtr.* T. II. p. 489. ſeqq.

(b) Sententiam hanc vide apud LAGUILLE l. c. Probat. p. 34.

§. VI.

Brunsvi-
censis.

Anno 1227. Hermannus noster, una cum Ottone Illustri, Palatino Comite & Bavariæ Duce, qui duo Henrici Brunsvicensis, Comitis Palatini filias habuerunt uxores, vendidit Imperatori Friderico II. Brunsvicum, ejusque tractum, ut allodium Guelficum, quod, Henrico sine mascula prole mortuo, ad ejus filias devenerat.

Cæsar non sine politico consilio Dominia quaedam in Saxonia possidere cupiebat. Cum utroque ergo Henrici genero de acquirenda Brunsvicensi Dynastia statim post fœderis mortem tractavit. Et quidem cum Hermanno nostro Cæsar ita convenit, ut oppidum Ettlingen in feudum, oppidum Durlacum ei in proprietatem concederet, pro bonis, quæ Marchioni *ex parte uxoris suæ de proprietate in Brunsvic contingebant*. Præterea eidem Marchioni Civitates Louffen, Sunnesheimb & Eppingen *pro duobus millibus & trecentis marcis argenti* oppigneravit.

Sed Henrici Palatini ex fratre Guilielmo de Longa Spatha nepos, Otto de Luneburg, *Puer dictus*, re audita, occupavit Brunsvicum, impediturus omnino, ne patrimonium istud Guelficæ gentis ad Gibellinum transfret. Filius ergo Friderici II. Henricus VII. Romanorum Rex, quum ad Brunsvicum appropinquasset, oppidum ab Ottone jam occupatum intelligens,

re infecta regressus est. (c) Marchio tamen oppida oppignerata, ut & ea, quæ pro dimidia Brunsvici parte acceperat, retinuit.

§. VII.

Post hæc longas apud Italos moras cum neceret Cæsar, Fidelitas in Cæsar. filius ejus, Romanorum Rex, Henricus VII. habere, quam expectare Imperium malens, Civitates ad Rhenum contra patrem concitavit, eoque rem perduxit, ut Wormatia sola & Hermannus noster datam Cæsari fidem servarent.

In Siciliam ergo profectus est Marchio, eique periculosa filii manifestavit consilia. Cæsar iter in Germaniam parans, Hermannum ad sua jussit redire. Intelligens hæc Henricus VII. Hermannum aggressus est bello; qui de proximo Cæsaris adventu certus, fortiter se interea atque sua defendit. (d)

Inter alia quoque Marchionem Henricus coëgit, ut ex bis mille & trecentis marcis argenti, pro quibus oppida Laufen, Sunsheim & Eppingen ei oppigneraverat, remitteret mille. (e)

(c) MEIBOM. in Diff. de erectione Ducatus Brunsvic. Tom. III. *Scriptor.* pag. 204. TOLNER. *Histor. Palat.* Cap. XVIII. p. 381.

(d) Hæc omnia TRITHEMIUS in *Chron. Hirsaug.* ad A. 1234.

(e) Fridericus II. ipse hoc narrat in Charta A. 1234. Instrumentum hoc ex apographo primus edidit Doctiss. Jo. CHRISTIAN. SACHSIUS *Hist. & Poët. Prof.* in *Programm. de Hermannö III. March.* An. 1759. & ex eo

Cæsar in Germaniam veniens An. 1234. mense Nov. Marchionem restituit in integrum, filiique sui Acta reprobavit. Charta restitutionis in scriniis Bada - Badensibus extat. Sed Charta emtionis, quæ circa An. 1227. confecta, & ad quam ipse provocat Cæsar, non amplius comparet.

§. VIII.

Ettlinga
& Durla-
cum.

Ita jam patet, qua ratione Ettlinga & Durlacum ad Badenses devenerint. Oppignerata vero oppida Laufen, Sinzheim & Eppingen ex Badensium potestate pridem exierunt. Bernhardus Marchio A. 1402. Eppingam Elect. Palat. pro XM. flor. oppigneravit. At Carolus I. Marchio An. 1462. ab Electore Palat. in proelio captus, juri reluitionis renunciavit. Eppinga cum Laufa & Sinzhemio fuerat olim Imperii oppidum. Oppidum & castrum Lauffen ab Hermanno March. A. 1346. pro tribus millibus Librarum Hall. venditum, brevique post ad Comites Wirtenb. translatum est. Cujus generis Civitates autem Ettlinga atque Durlacum fuerint, & qua ratione ad Fridericum II. pervenerint, haud adeo liquidum est. Ex Zaringicis bonis ea ad Cæsarem pervenisse creditur.

SCHEIDIUS

GOTTFR. DAN. HOFFMANN. *Diplomat. Belust.* p. 113. Nos ex autographo daturi sumus correctius. Pro Conrado Rom. Rege legendum est *Henricus*, id quod & ipse Sachsius jam in Programm. de Irmengarde March. correxit.

SCHEIDIUS. (f) Quod si ex Zaringicis bonis fuissent, cum reliquis allodiis ad Bertoldi V. transivissent forores, vel potius a Bertoldo I. terris Badenfibus jam fuissent adjecta. Nec ad Suevici Ducatus terras ea oppida referrem, (g) quum Franciæ Teutonicæ, non Suevici Ducatus, constituerint partes. Ad Hohenstaufica ergo Franciæ Orientalis, cujus Ducatum Fridericus II. etiam tenuit, oppida hæc refero.

§. IX.

Cum autem An. 1235. in Moguntinis Comitibus Brunsvicum & Luneburgum in Imperii Ducatum erexisset Cæsar, atque Ottoni, novo Duci, jura sua, quæ in Brunsvicum emptione a filiabus Henrici Palatini acceperat, donasset, nihil inde, quantum novimus, retributionis Cæsar obtinuit. Generosum Cæsarum animum in Ottonem Puerum nemo non videt. In literis feudalibus, datis Ottoni, is ita loquitur: „ Civitatem de Brunsvic, cujus medietatem „ proprietatis domini a Marchione de Baden & reliquam medietatem „ a Duce Bavaricæ dilectis Principibus nostris, emimus pro parte „ uxorum suarum, quæ fuerunt quondam filiarum Henrici de Brunsvic,

Liberali-
tas Cæ-
sarum.

(f) *Hist. Guelficæ* Tom. IV. pag. 20. in not.

(g) Conjectura hæc tamen probatur Illustri HÖFFMANNO, Tubing. Professore, in *Diplomat. Belust.* p. 115.

„Comitis Palatini Rheni &c.“ Diplomati huic, (h) Anno 1235. in Comitibus Moguntinensibus dato, ipse Hermannus Marchio de Baden, & quidem ante Marchiones de Brandenburg, subscripsit. Hæc ita se cum habeant, caute damnandi sunt SCHURZFLEISCHUS, (i) IMHOFFIUS, (l) aliique haud levi numero scriptores noviores, qui Hermannum cum Irmengarda dotis loco Durlacum, Ettlingam, Pfortzhemium, Heideshemium accepisse tradunt. Piora enim duo oppida Hermannus commutatione cum Brunsvico, quæ urbs ad Irmengarden ex parte pertinebat, accepit. Hæc de rebus Brunsvico-Badensibus, quas uno filo pertexere opus esse existimavi. Nunc in orbitam redeo.

§. X.

Acta ab
An. 1228.

Anno 1228. sub finem Aug. Hermannus Marchio de Baden Henrici, Regis Rom. pro Adelbergenfi Monasterio, (m) & Ludovici Com. Palat. Rheni pro Ecclesia Bamberg. (n) Chartas apud Effelingam testis signavit, Anno 1230. Id. Aug. H. & H.

(h) Exhibet illud ex autographo delineatum *Historia Guelf.* à SCHEIDIO edita Tom. IV. p. 49. MEIBOM. *Scriptor. Rer. Germ.* Tom. III. p. 207.

(i) *Dissertat. de Reb. Badens.* §. X.

(l) *Notitia Imperii Procerum* Lib. IV. Cap. VIII. §. V.

(m) PETRI *Suevia Eccl.* pag. 4.

(n) TOLNER. *Cod. Pal.* pag. 72.

Marchiones de Baden cum Henrico, Rege Rom. apud Brisacum
 versati sunt. (o) Sequenti anno Hermannus Marchio de Baden
 Ecclesiæ S. Pancratii in Backnang jus patronatus in Lantsfidlen
 donavit, ut damnum refarciret, quod in bello adversus vicinos
 Comites a se & fautoribus suis acceperat. (p) Eodem anno X. Cal.
 Oct. idem Hermannus Marchio de Baden Halæ Suevorum cum
 Henrico, Rege Rom. commoratus est; (q) ut & prid. Kal. Jan.
 A. 1232. Hagenoæ, quum villam Tattenried ab Ecclesia Murbac.
 in feudum ille fusciperet.

Anno 1233. Hermannus Marchio de Baden transactioni
 Henrici Episcopi cum Civitate WORMAT. interfuit, (r) imo
 transactionem hanc ipse jussu Henrici Regis promoverat. (s)
 Apud Efselingam IV. Cal. Nov. ejusdem Henrici Regis Diploma
 signavit. (t) Ibidem IV. Non. Junii fuerat privilegii, Spirensibus
 dati, testis. (u)

R r 2

- (o) Teste Diplom. in gratiam Egenonis Com. Frib. dato.
 (p) Charta donationis Ms.
 (q) Teste Charta ap. BÉSOLD. *Monum. Wirtenb.* pag. 465. & Bebenhufana in
 PETRI *Suev.* pag. 136.
 (r) MORITZ *Abhandlung vom Ursprung der Reichs-Stätte*, append. pag. 163.
 (s) LEHMANN. *Chr. Spir.* pag. 529.
 (t) PETRI *Suevia*, pag. 136.
 (u) LEHMANN *Chr. Spir.* pag. 526.

§. XI.

Acta ab
An. 1234.

Anno 1234. Kal. Mart. Henricus, Rex Rom. in solenni Curia Francofurti sententiam contra Hermannum Marchionem de Baden pro Ecclesia Basiliensi & Eginone, Comite Friburg. super argentifodinas & custodiam silvarum per Brisgoviam pronuntiavit. (x)

Anno 1235. mense Aug. Marchio de Baden cum Friderico II. Imp. versatus est Hagenoæ. (y) Mense Sept. Henricus, Rex Rom. in sua ad Hildesensem Episcopum epistola apologetica *filium Marchionis* de Baden, quem obsidem tenuerat, jussu paterno liberum se dimisisse, perscripsit. (z)

Anno 1236. mense Mart. Hermannus V. Marchio cum Friderico II. Imp. Argentinæ & Colmariae fuit testis compositionis ejus cum Episcopo Argent. (a) ac privilegii Civitati Argent. Colmariae concessi. (b)

(x) Chartam exhibet LONDORP. *Act. Publ.* Tom. I. Cap. V. DU MONT. *Corps Dipl.* Tom. I. Part. I. pag. 137.

(y) Testis Diplomatis ap. HANSELMANN *de Domo Hohent.* pag. 399. & sq.

(z) SCHANNAT. *Vindem. Liter.* Collect. I. pag. 199.

(a) Tabular. Eccles. Arg.

(b) WENCKER *de Pfalzburg.* pag. 9.

Fuit quoque Augustæ mense Julio, (c) & Herbipoli, ubi Wormat. Civitati Diploma exhibitum. (d) Mense Junio sigillum appenderat literis Wilhelmi, Comitis de Duingen. (e) Sed & eodem mense *Hermannus Dei gratia Marchio de Baden* Abbatiae Neoburgensi in Alfatia contra Henricum, Comitem Werdensem, Infer. Alfatiae Landgravium, super villa Duminheim literas dedit testimoniales. (f)

§. XII.

Anno 1243. Hermannus V. obiit XVII. Kal. Febr. uti Herman-
ni obitus. Necrologium Monasterii Lucidæ Vallis (g) testatur, in eodem, quod uxor ejus brevi post fundavit, monasterio sepultus. (h) Cognomen *Pii & Bellicosi* ei tribuit posteritas.

R r 3

(c) HANSELMANN l. c. pag. 402.

(d) MORITZ *vom Ursprung der Reichs-Stätte* pag. 173.

(e) SENCKENB. *Medit.* pag. 412.

(f) Chartular. Neoburg. pag. 69.

(g) Apud SCHANNAT. *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 164. ubi Monasterii hujus fundator ipse Hermannus dicitur, forte quod fundatricis maritus fuisset. Errat TOLNERUS, qui in d. IV. Non. Octob. mortem Hermanni nostri ponit in *Hist. Pal.* Cap. XVI. pag. 362.

(h) TOLNER. in *Additionib.* pag. 97.

Hermanni V. conjux fuit, uti vidimus, Irmengardis, (i) Henrici Brunsvicensis, Comitis Palatini Rheni, filia; soror Agnetis, quæ nupta fuit Ottoni Illustri, Bavariae Duci. (z) Henricus hic, focer Hermanni, patrem habuit Henricum Leonem, fratrem Ottonem IV. Imp. Fridericus II. Imp. eum jam Anno 1215. Palatinatu Rheni privavit. Vixit dein Brunsvici atque An. 1227. decessit.

§. XIII.

Irmengardis primogenitura.

Irmengardis primogenituram aperte testatur Fridericus II. Imp. in Charta, Anno 1234. data, (m) ubi legitur; „ Quidquid „ inter Altitudinem nostram & prefatum Ottonem de patrimonio „ & proprietatibus Henrici Ducis, patru sui, que a primogenita filia „ sua comparavimus, uxore Marchionis de Baden, dissidii vertitur

(i) Conjugium hoc probat Chartula Anni 1233. ubi Hermannus Marchio de Baden, una cum uxore sua Hirmogard fratres de Alba in omnibus suis terris à telonio, quod *Ungeld* dicitur, excipit. MEICHNERUS in *Decif. Cameral.* Tom. IV. Decif. 35. pag. 995. Genuinum hoc Irmengardis nomen apud idoneos scriptores legitur. At Irmentrudis, Gertrudis, Eilika, Adelheidis ab IMHOFIO in *Not. Proc.* aliisque junioribus, Meibomio, Rittershusio, Tolnero male vocatur.

(j) SCHANNATUS in *Diatriba Histoire abrégée de la maison Palatine* pag. 1. erronee scripsit, Agnetem hanc unicam fuisse filiam Henrici.

(m) *Originum Guelf.* Tom. IV. pag. 141.

„ vel rancoris &c. (n) Imperatori subjungendus est venerabilis illius ævi & oræ scriptor, ALBERTUS, Stadenfis Abbas; (o) quibus alios testes addere supervacuum est.

Fridericus II. Cæsâr, cum An. 1215. Palatinatum Rheni, Henrico Brunsvicensi ablatum, in Ludovicum Bavarizæ Ducem, Ottonis Majoris filium, contulisset, Otto Illustris, filius Ludovici, Agnetem, Henrici depositi filiam duxit uxorem, ut foceri allodia cum Palatinatu conjungeret. Ducalis dignitas mariti fecerat, ut Agnes quandoque præponeretur.

§. X I V.

Irmengardi huic suas origines debet Lucidæ Vallis Mors ejus (*Liechtenthal*) ordinis Cisterciensis Monasterium feminarum, in oppidi Badæ vicinia A. 1245. constructum, ubi vidua vixit, marito

- (n) Agneti tamen primogenituram adscribit MEIBOMIUS in Diss. de erectione Ducatus Brunsv. Tom. III. *Scriptor.* pag. 204.
- (o) Ad A. 1227. ubi ita scribit: „ Henricus, Imperatoris filius, Civitatem „ Brunswig pro eo, quod Imperator eam a majore dicti Principis filia „ comparaverat, emptionis titulo impetebat. Et Dux Bavarizæ pro eo, „ quod ejusdem junior filia suo filio nupserat, jus hereditarium allegabat. Non mirum ergo est, TOLNERUM, cum in *Historia Palat.* pag. 362. receptam apud juniores sententiam fuisset secutus, in additionibus deinceps pag. 97. mutasse sententiam. Tractavit hæc copiose & solide JOH. CHRIST. SACHSIUS, Gymn. Illustris in Caroli Hefycheo Prof. in *Progr.* An. 1760.

usque ad An. 1259. (p) superstes, & in monasterio, quod erexit, cum marito sepulta. (q)

Ex matrimonio Henrici V. cum Irmengarde prodierunt:

Hermannus, (r) qui patri in Marchionatu successit, atque Gertrudem Aufriacam duxit uxorem.

Rudolphus, a quo hodierni Marchiones descendunt.

Irmengardis, Eberhardo Comiti Wirtembergico nupta, ut ex Bulla Innocentii IV. ad Abbatem Schwarzac. A. 1259. intelligimus, qua Irmengardis, relicta Marchionis de Baden, Eberhardi Comitis focus dicitur. (s)

Elifabetha, quæ nupsit Ludovico II. Lichtenbergæ Dynastæ. (t)

(p) VI. Kal. Mart. ex Necrolog. Monast. Lucidæ Vallis, ap. TOLNER. *Hist. Palat.* pag. 362. Monasterium hoc quoque *Bureu* vocatur.

(q) Monumentum suo loco dabimus æri insculptum. Extat ibi hæc inscriptio:

Annis inventis XLV. mille ducentis

Alma Palatina fundavit laude supina

Tunc Irmengardis hoc claustrum Lucida Vallis.

Lucet per mores, virtutes, res & honores.

Conf. *Sachianum Programma* de Hermanno III. March. A. 1759.

(r) THOMAS EBENDORFER DE HASELBACH *Chronic. Austriac.* in *Scriptor. Rer. Austr.* Tom. II. pag. 726.

(s) JO. GAMANSIUS pag. 198.

(t) In Necrologio Abbatæ Lucidæ Vallis apud SCHANNAT *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 166. *Elifabetha de Lichtenberg, soror Domini Rudolphi Marchionis*, ad XIII. Kal. Apr. ponitur. Ibidem p. 172. Abbatissa Adelheidis promississe fatetur *Dom. Elifabetha de Lichtenberg, sorori Dom. Marchionis Rudolphi, anniversarium mariti sui Ludovici in die S. Elifabeth.*

CAPUT